

TENALA KYRKA

Kyrkan, som troligen är helgad åt St Olof bjuder besökaren en vandring genom sekler med början i 1100-talet. Den treskeppiga gråstenskyrkan med två pelarrader byggdes under 1200- och 1300-talet. Sakristian, sammanbyggd i kyrkans norra vägg, utgör resten av en träkyrka, troligen från tiden före 1200-talet. Klockstapelns undre del av gråsten, liksom norrstättan (bårhuset) på kyrkans norra sida, vilka sammanbyggdes med kyrkogårdsmuren under 1300-talet, har varit ingångsportar till den medeltida kyrkogården. Trots talrika fornyfynd från sten-, brons- och järnåldern, vilka tyder på bebyggelse i över 4000 år, nämns Tenala i de historiska källorna första gången år 1329.

NÅGRA FÖREMÅL, ARBETEN OCH HÄNDELSER I OCH KRING KYRKAN UNDER SEKLERNAS GÅNG:

Lillklockan från 1100-talet (i klockstapelns) torde vara den äldsta i sitt slag på fastlandet. (En motsvarande klocka finns i Eckerö kyrka på Åland.)

Triumfkrucifixet i korbågen och bildstoden av St Olof härstammar från 1300-talet.

Petrus Murator från Kimito slog **valven** i kyrkan c:a 1460. (Han har också byggt en del av valven i Åbo domkyrka och antagligen valven i Kimito och Sagu.)

Orgeln är byggd 1887-1888 i Nystad av *J. A. Zachariassen* (nr 56). Den donerades av rusthållaren Florentin Tennberg och hans hustru Lowisa. Orgeln har genomgått små reparationer under åren som gått. I anledning av jubileumsåret 2007-2008 har orgeln genomgått en grundligare renovering, utförd av Åkerman och Lund Orgelbyggeri AB från Knivsta i Sverige.

Ytterligare uppgifter om orgeln hittas bl.a. på webbplatsen www2.siba.fi/virtuaalikatedraali/

Krucifixet på altaret (från Tyskland, ev. ett arbete av *Bernhard Notke*) samt en liten relief kallad "Jungfru Marie kröning" på norra väggen har daterats till perioden 1460-1480.

Predikstolen (från Åbo, ev. tillverkad av *Måns Larsson*). Skänkt till kyrkan av änkan Anna Hansdotter van Sanden på Olsbölegård år 1655.

Bilderna på pelarna och predikstolen målades år 1675. (Obs! Detta skedde under den tid när man kalkade över målningar i andra kyrkor i Sverige och Finland).

I sakristian finns två **epitafier** (minnestavlor).

Minnestavlan till höger är ett i Finland enastående epitafium av kalksten, vilket avbildar Arvid Stålarm och hans fru Elin. Epitafiet, som är uppsatt efter hennes död 1603, är gjort i Mecklenburg och räknas som kanske det dyrbaraste av alla arbeten från nya tiden i Tenala kyrka.

Den andra minnestavlan är målad på trä. Den har formen av ett väggskåp och på dörren ses bilden av en knäböjande präst. Tavlan är signerad av Joachim Kröger som levde i Åbo. Prästen på bilden är kyrkoherde Jonas Petrejus som hängt upp minnestavlan efter sin fars, kyrkoherde Petrus Ingemaris död. Inuti skåpet finns en av Jonas Petrejus författad latinsk och svensk text.

Glasmålningarna är rariteter från 1500- och 1600-talet.

De många vapensköldarna (begravningsvapen) påminner oss om stormaktstidens krigaradel, frälse och jordägare i Tenala. Vid den första kända inventeringen i Tenala år 1751 antecknades 25 huvudbaner. Sedan dess har inget huvudbaner förekommit vilket måste anses anmärkningsvärt.

Byggmästaren *Anders Piimänen* från Åbo försåg klockstapeln med en **ny överbyggnad** (= den nuvarande) av trä år 1761.

Trots att Finland anslöts till Ryssland år 1809, beslöt överintendentens-ämbetet i Stockholm (*Piper*) år 1812, mot tenalabornas vilja, sänka yttertaket c:a 4 meter, varför gavlarnas tegeldekorationer förstördes.

Textilkonstnär *Barbro Gardberg* har vävt **linnevävningen** på korväggen samt **antependiet** på altaret av lin från olika gårdar i Tenala, medan motiven är tagna från predikstolens timglas och korvalvet.

Den gamla altartavlan flyttades vid senaste restaurering till korets norra vägg. Tavlan är målad av *J. E. Lindh* år 1839. Det sägs att tavlan ersatte en tavla med samma motiv, vilken förstördes 1825 av en hund som råkat bli instängd i kyrkan. Den tavlan var inköpt år 1698.

Tavlan "Yttersta domen" finns i sakristian. Den är skänkt från Prästkulla 1721. Den är en kopia av Peter Paul Rubens berömda tavla. Möjligen är det *Klöker-Ehrenstrål*, sextonhundralets kända kungaporträttör i Stockholm, som målat den.

En **minnessten** utanför sakristian och en **minnestavla** i kyrkan berättar om 53 döda i samband med inbördes- eller frihetskriget 1918. Vinterkriget och fortsättningskriget 1939-1944 krävde 72 Tenala krigares liv.

Gravkapellen vid kyrkogårdsmuren tillhör Prästkulla gård och Lindö gård. Den senaste restaureringen i kyrkan utfördes 1984-1986.

Kyrkan har i snart 700 år varit Tenalabygdens centrum samt tröst och stöd för invånarna under såväl goda som svåra tider. Än idag skänker kyrkan och dess vackra omgivning lugn och harmoni åt trötta vandrare i en rastlös värld.